

ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ

เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน
การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ
หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๒

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งจะทำให้ประชาชนชาวไทยมีสิทธิได้รับบริการสุขภาพปฐมภูมิที่เป็นธรรม มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๙) และมาตรา ๑๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบมติคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ เรื่อง ลักษณะของหน่วยบริการและเครือข่ายหน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการแบ่งเขตพื้นที่ เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ หน่วยบริการที่จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม ที่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้รับบริการ

(๒) สถานที่ตั้งหน่วยบริการอยู่ในพื้นที่ที่สะดวกต่อการเข้ารับบริการสุขภาพปฐมภูมิ ของผู้รับบริการในเขตพื้นที่ของหน่วยบริการนั้น

(๓) มีบุคลากรและศักยภาพที่สามารถให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(ก) ดูแลสุขภาพในลักษณะองค์รวม ตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสาน

(ข) ดูแลสุขภาพเชิงรับในหน่วยบริการและเชิงรุกในชุมชน

(ค) บริการด้านข้อมูลสุขภาพและการให้คำปรึกษาแก่ประชาชน

(ง) บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับบุคคลและครอบครัว โดยการให้บริการ ส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ

(จ) ส่งเสริมให้ประชาชนมีศักยภาพและมีความรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเองและครอบครัว

(ฉ) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันและควบคุมโรคในระดับชุมชน

(ค) มีเวลาทำการไม่น้อยกว่าแปดชั่วโมงต่อวันเป็นเวลาห้าวันต่อสัปดาห์ โดยหากมีการให้บริการนอกเวลาทำการ ต้องจัดให้มีการแจ้งให้ผู้รับบริการในเขตพื้นที่ทราบเป็นการทั่วไป

(ข) มีระบบสารสนเทศที่เหมาะสมกับการจัดทำระบบข้อมูลการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิและข้อมูลด้านสุขภาพตามประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง และมาตรา ๒๑

(ง) มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวอย่างน้อยหนึ่งคน และคณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิอย่างน้อยหนึ่งคณะซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำนวนสองคนขึ้นไป และผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน จำนวนสองคนขึ้นไป

การจัดให้มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวตามวรรคหนึ่ง (ง) ให้นำความในมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หน่วยบริการอาจจัดให้มีผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดในวรรคหนึ่ง (ง) ก็ได้

ข้อ ๔ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ มีสองประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) หน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยบริการรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) มีหน่วยบริการอย่างน้อยสองหน่วยรวมกัน โดยมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

(ข) มีที่ตั้งของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่มีขนาดเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนหน่วยบริการทั้งหมดที่อยู่ในเครือข่าย และตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่สะดวกในการเข้ารับบริการของผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยที่ตั้งของเครือข่ายอาจเป็นหน่วยบริการใดหน่วยบริการหนึ่งในเครือข่ายดังกล่าวหรือจัดตั้งเป็นสถานที่แยกต่างหากก็ได้

(๒) หน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) มีหน่วยบริการปฐมภูมิอย่างน้อยสองหน่วยบริการปฐมภูมิรวมกัน โดยมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ

(ข) มีที่ตั้งของเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่มีขนาดเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งหมดที่อยู่ในเครือข่าย และตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่สะดวกในการเข้ารับบริการของผู้รับบริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยที่ตั้งของเครือข่ายอาจเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิใดหน่วยบริการปฐมภูมิหนึ่งในเครือข่ายหรือจัดตั้งเป็นสถานที่แยกต่างหากก็ได้

การรวมกันและขึ้นทะเบียนเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามวรรคหนึ่ง (๒) ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และใช้ทรัพยากรร่วมกันมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิดังกล่าวอาจจัดให้มีบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของพื้นที่ก็ได้

ข้อ ๕ ภายใต้บังคับข้อ ๔ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ต้องมีลักษณะตามข้อ ๓ และจำนวนผู้รับบริการตามข้อ ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ด้วย

ข้อ ๖ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง (๑) อาจรวมกันเพื่อประสานความร่วมมือหรือระดมทรัพยากรเพื่อให้บริการสุขภาพปฐมภูมิก็ได้

ข้อ ๗ หน่วยบริการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ และหน่วยบริการปฐมภูมิหรือหน่วยบริการที่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานมัณฑลเทศาภิบาลที่หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมินั้นตั้งอยู่

ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หรือสำนักงานมัณฑลเทศาภิบาล แล้วแต่กรณี จัดส่งคำขอและเอกสารหรือหลักฐานตามวรรคหนึ่งให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อตรวจประเมินและขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ

ในกรณีที่หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิใดไม่ผ่านการตรวจประเมินเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ แล้วแต่กรณี ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขแจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์ด้วย

คำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารหรือหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ขั้นตอนและวิธีการตรวจประเมินและการขึ้นทะเบียนตามวรรคสอง และสัญญาหรือข้อตกลงในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแบบที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ข้อ ๘ หน่วยบริการหรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่ไม่ผ่านการตรวจประเมินตามข้อ ๗ วรรคสาม อาจยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประกาศนี้ได้

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอีกสามคนซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้ง และให้ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการดังกล่าวให้เป็นที่สิ้นสุด

การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ข้อ ๙ ในการพิจารณาขึ้นทะเบียน ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยบริการ หรือหน่วยบริการปฐมภูมิที่ผ่านการตรวจประเมิน กระทรวงมหาดไทย สำนักงานมัยกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แล้วแต่กรณี ดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีการขอขึ้นทะเบียนเพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบระหว่างแปดพันคนถึงหนึ่งหมื่นสองพันคน ทั้งนี้ เมื่อได้พิจารณาถึงความปลอดภัย และความสะดวกของผู้รับบริการ และสภาพพื้นที่แล้ว อาจพิจารณากำหนดเกณฑ์จำนวนผู้รับบริการ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมก็ได้

(๒) การแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบควรมีลักษณะเป็นพื้นที่ติดต่อกัน โดยคำนึงถึงจำนวนผู้รับบริการในแต่ละเขตพื้นที่นั้นให้ใกล้เคียงกัน

(๓) พิจารณากำหนดจุดที่ตั้งของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกรณีตาม (๑) และ (๒)

การแบ่งเขตพื้นที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขอาจกำหนดให้มีหน่วยงานอื่น เข้าร่วมดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่ของหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิด้วยก็ได้

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขดำเนินการประกาศการขึ้นทะเบียน หน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิรวมทั้งเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ประชาชนทราบ ผ่านระบบสารสนเทศ และปิดประกาศ ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ หรือสำนักงานมัยกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ที่หน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมินั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขได้ตรวจประเมินให้หน่วยบริการใด ดำเนินการเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้หน่วยบริการดังกล่าวยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตามประกาศนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ และให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้นทะเบียนหน่วยบริการนั้นเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือ เครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้นำความ ในข้อ ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ในระยะเริ่มแรก มิให้นำความในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๕) มาใช้บังคับ จนกว่าจะได้มี การใช้บังคับประกาศคณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิที่ออกตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๑ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๓ ภายในสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ในกรณีที่หน่วยบริการใดที่จะขึ้นทะเบียน เพื่อเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิไม่สามารถจัดให้มีคณะผู้ให้บริการ

สุขภาพปฐมภูมิซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขตามที่กำหนดในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๖) ได้ ให้นำหน่วยบริการนั้นจัดให้มีผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่โดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้ เมื่อหน่วยบริการนั้นได้ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิหรือเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิแล้ว ต้องจัดให้มี คณะผู้ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิซึ่งประกอบด้วยผู้ประกอบการวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข ตามที่กำหนดในข้อ ๓ วรรคหนึ่ง (๖) ภายในระยะเวลาที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนด และแจ้ง ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบโดยทันที

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการให้บริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ให้คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิพิจารณาว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประกาศนี้หรือไม่ ทุกสองปีนับแต่วันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็น คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ อาจพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงประกาศนี้ในกำหนดระยะเวลาที่เร็วกว่านั้นก็ได้

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการดำเนินการตามประกาศนี้ ให้คณะกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๑๖ ให้ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิรักษาการตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

อนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประธานกรรมการระบบสุขภาพปฐมภูมิ